

Minder eiwit in gra skuil

Nieuw waarderingssysteem voor eiwit maakt einde aan standaard boven de norm voeren

Het onlangs geïntroduceerde eiwitwaarderingssysteem zorgt gemiddeld voor een vijftien procent lagere dve-waarde in graskuilen. Graskuilen blijken jarenlang overgewaardeerd. Verfijnde rekenregels en exacte voeranalyses moeten bijdragen aan nauwkeuriger voeren.

Wie dit jaar voor het eerst de kwaliteitsuitslagen van de graskuilen onder ogen krijgt, zal even moeten wennen aan de waardering voor darmverteerbaar eiwit (dve) en de onbestendige eiwitbalans (oeb). Ten opzichte van voorgaande jaren ligt de dve-waarde 15 procent lager, terwijl de oeb navenant toeneemt (zie figuur 1).

'Dat heeft niets met de kwaliteit van het gras te maken, maar met herziene rekenregels van het Centraal Veevoeder Bureau, het CVB', legt Jan Bakker, senior-accountmanager bij Bgg in Oosterbeek, uit. 'Het landelijke eiwitwaarderingssysteem, dat in 1991 is geïntroduceerd, was toe aan verbetering omdat er meer inzicht is ontstaan in wat er zich in de pens en darmen afspeelt. We weten nu beter waar, wanneer en in welke vorm eiwit beschikbaar komt.'

Het werd hoog tijd voor een herziening van het dve-systeem omdat de voerindustrie de laatste jaren steeds vaker met eigen waarderingssystemen aan de slag ging. 'In de praktijk werden veehouders met grasrijke rantsoenen al jarenlang ge-

adviseerd om standaard tien procent boven de eiwitnormering te voeren omdat de waarde aan dve niet toereikend bleek voor een goede productie', vertelt Bakker. 'Boven de norm voeren is in deze grasrantsoenen nu niet meer nodig.'

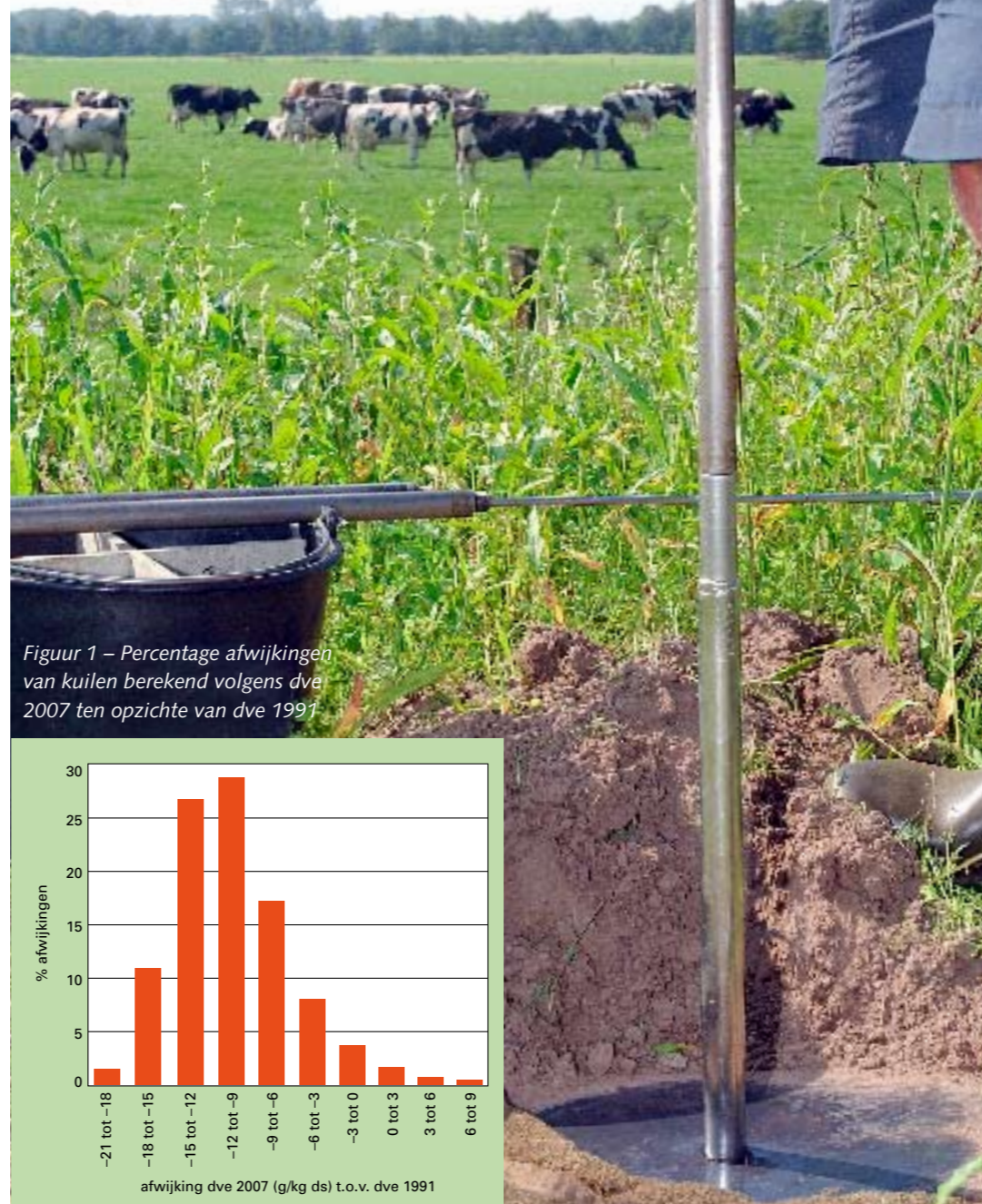
Graskuilen overgewaardeerd

Jan Bakker probeert in het kort de grootste veranderingen te schetsen. 'Het aantal grammen ruw eiwit verandert niet, de verandering zit in de plaats waar het eiwit voor de koe beschikbaar komt. Wordt er microbieel eiwit in de pens gevormd of is het eiwit bestendig en komt het in de darm vrij? Dat is verschillend per voedermiddel en dat wordt nu beter in beeld gebracht.'

Achteraf gezien zijn graskuilen jarenlang overgewaardeerd. Doordat er nu rekening gehouden wordt met onder andere fermentatieproducten als melkzuur is nauwkeuriger in te schatten hoeveel eiwit er op darmniveau beschikbaar komt voor de koe. Dve is eigenlijk een optelsom van microbieel eiwit en bestendig eiwit.

Jan Bakker: 'We weten nu beter waar, wanneer en in welke vorm eiwit beschikbaar komt'

Machiel Blok: 'Handhaven van vertrouwde kengetallen'

'Veranderen van een waarderingssysteem vraagt veel inspanning, geld en het moet voldoende draagvlak hebben. Vooral aan draagvlak van de voerindustrie heeft het een aantal jaren ontbroken. Veel partijen werkten liever met een bedrijfseigen systeem.'

Machiel Blok van het Productschap Diervoeder, verantwoordelijk voor de afdeling CVB, legt uit waarom het zestien jaar duurde voordat het dve-systeem werd aangepast. Vanaf oktober worden

alle voedermiddelen volgens de nieuwe methode gewaardeerd. 'Vanuit het verleden weten we dat het verstandig is om vertrouwde kengetallen te handhaven. Daarom hebben we de nieuwe dve ook geen nieuwe naam willen geven, ook al kan straks dve niet meer worden vergeleken met dve van vorig jaar. Dankzij de nieuwe waardering en de nieuwe kengetallen fosp2 en oeb2 krijgen veehouders nu veel meer inzicht in de afbraaksnelheid en de dynamiek in de pens.'

De grootste verandering van het nieuwe waarderingssysteem vindt plaats bij het microbieel eiwit. De hoeveelheid microbieel eiwit is onder meer afhankelijk van het oplosbare deel van het voer, de fermenteerbare fractie. In vergelijking met het oude systeem wordt die fermenteerbare organische stof (fos) niet meer berekend op basis van de verteerbare organische stof (vos), maar gelden er voor elke nutriënt die in de pens wordt gefermenteerd eigen rekenregels.

In het begin zal dat wennen zijn, maar het gevolg is wel dat de graskuilen op papier een lagere waardering krijgen voor dve. En het wordt nog lastiger omdat Bgg, in plaats van gebruik te maken van de door CVB ontwikkelde berekeningen, daadwerkelijk gaat meten. 'In Scandinavië onderzoeken we voedermiddelen al jaren op de oplosbaarheid van eiwit. Samen met de verteerbaarheid van de ndf, de celwanden, en de bepaling van melkzuur blijkt dit een toegevoegde waarde voor de berekening van de voederwaarde. De kennis hadden we al, maar in Nederland deden we daar tot nu toe niets mee.' Bgg vermeldt daarom op het kuilgrasuitslagformulier niet de nieuwe berekende dve-waarde berekend met de specifieke formules van CVB, maar de op eigen metingen gebaseerde dve+.

Het lijkt er allemaal niet eenvoudiger op te worden. Want naast het plusteken achter dve, oeb en fos komen op het uitslagformulier ook de door CVB geïntroduceerde kengetallen fosp2 en oeb2. 'De letter p bij de fermenteerbare organische stof betekent dat het gaat om de bepaling op pensniveau', legt Bakker uit. 'Met deze kengetallen willen we aangeven wat er gebeurt gedurende de eerste twee uur dat het voer in de pens zit, vandaar het cijfer 2. Deze kengetallen kun je gebruiken om de gevolgen van het voedermiddel voor de pensactiviteit te beoordelen. Is het een snelle of juist een trage kuil?' Eigenlijk lijken dit meer gespecialiseerde kengetallen voor de voerindustrie. Gaat de hoeveelheid informatie op het graskuilsuitslagformulier niet een stap te ver voor de gemiddelde veehouder? 'In Polen verzorgen we het al: een eenvoudig formulier voor de veehouder met de belangrijkste basisuitslagen en een uitgebreid verslag voor de voerlichter. Ik sluit niet uit dat we dat in de toekomst ook hier gaan doen.'

Jaap van der Knaap

Onverwacht kwam het overlijden van Sijtze van Essen niet. Al jaren geleden leek hij een aanval van kanker overwonnen te hebben, maar helemaal de oude werd hij nooit meer. De karakteristieke en sympathieke boer van het Marssumer Aldân werd bekend toen hij als een van de eerste Friese veehouders resoluut koos voor de holsteins. Hij boekte een opzienbarend succes: veel Marsstieren gingen naar de Nederlandse ki-verenigingen en op de fokveevingen waren de vrouwelijke telgen van vroege et-sessies gewild. Ook als fokker van warmbloedpaarden ge-

Sijtze van Essen

Paul Larmer

noot Sijtze van Essen reputatie. Hij werd 62 jaar oud.

Na drie jaar werkzaam geweest te zijn voor concurrent Alta keert Paul Larmer terug op zijn oude nest, bij Semex. Larmer is bij de Canadese exportorganisatie benoemd tot algemeen directeur. Larmer begon zijn carrière in de Canadese veeverbetering bij KI United Breeders, dat samen met KI Wobi inmiddels is samengesmolten tot Gencor. Larmer was nauw betrokken bij deze fusie, zoals hij ook in 1997 nadrukkelijk betrokken was bij de vorming van de Semex Alliance, de overkoepelende organisatie van de coöperatieve Canadese ki-verenigingen.